

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Öğretilmesi Hakkında Öğretim Elemanlarının Görüşleri*

Opinions of Instructors about Atatürk's Principles and Revolution History Teaching via Distance Learning

Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN¹

¹Gazi Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, nihanerol@gazi.edu.tr

Makalenin Geliş Tarihi: 08.06.2018

Yayına Kabul Tarihi: 30.07.2018

ÖZ

Bu araştırmada Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi hakkında öğretim elemanlarının görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmada verilerin toplanması için görüşme formu kullanılmıştır. 2013-2018 yılları arasında görev yapan öğretim elemanlarına görüşme formunda yer alan 5 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre bu dersin uzaktan eğitim aracılığı ile verilmesine ilişkin çok sayıda sorun yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sorunlar, derse katılım oranının azlığı, sınavlarda yaşanan problemler, teknik problemler, dersin itibarsızlaşması şeklinde sıralanmaktadır. Bu duruma çözüm önerileri olarak da yüz yüze derslere geri dönülmesi, programların güncellenmesi, farklı öğretim metotları ile dersin verilmesi gibi öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersi, Uzaktan Eğitim, Öğretim elemanı, görüş, İnkılap Tarihi Öğretimi

ABSTRACT

In this research, it was aimed to determine the opinions of the instructors about the teaching of Atatürk's Principles and Revolution History course through distance learning. In the study in which the qualitative research method is adopted, the feedback form was used to collect data. Five open-ended questions were asked to the instructors who worked between 2013-2018. Descriptive analysis was used in the analysis of the data. According to the results of the study, many problems related to giving this course through distance learning have been reached. These

* **Alıntılama:** Erol Şahin, A.N. (2019). Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi hakkında öğretim elemanlarının görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 477- 502.

problems are listed as less attendance rate, problems experienced in exams, technical problems, dismissal of the course. As a solution to this situation, it has been seen that suggestions such as returning to face-to-face lessons, updating programs and applying different teaching methods are given

Key Words: Atatürk Principles and History of Turkish Revolution Course, Distance Learning, Teaching Staff, Opinions, History Education

GİRİŞ

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersi Türkiye Cumhuriyeti'nde tüm üniversitelerde verilen iki kredilik zorunlu bir derstir. Bu dersin tarihçesi 1930'lu yıllara kadar uzanmakla birlikte zorunlu ders olarak tüm üniversitelerin programında yer alması hususu 27 Mayıs 1960 tarihine kadar gitmektedir. Dersin ilk zamanlardaki ismi "Türk İnkılap Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi"dir. 1968'den sonra "Türk Devrim Tarihi", 12 Eylül 1980'den sonra "Türk İnkılap Tarihi" olarak değiştirilmiştir. Dersin adı ile ilgili son değişiklik ise 6 Kasım 1981 tarih ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile yapılmış ve dersin adı "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi" olarak belirlenmiştir (Öztaş Kılıç, 2017, Şimşek ve Güler 2013). Bu ders günümüzde tüm yükseköğretim kurumlarında ortak zorunlu ders olarak okutulmaya devam etmektedir. Bu derste anlatılan konuların kapsamı ve dersin temel amaçları kısaca şu şekildedir:

- Osmanlı Devleti'nin son zamanlarından bugüne kadar olan süreçte yaşanan önemli olayları dünya tarihiyle karşılaştırmalı bir şekilde ele almak. Osmanlı Devleti'nin son zamanlarından bugüne kadar olan süreçte yaşanan önemli olayları dünya tarihiyle karşılaştırmalı bir şekilde ele almak.

- Bu dönemlerde yaşanan olayları disiplinler arası yaklaşım ve bilimsel yöntemlerle incelemek. Bu dönemlerde yaşanan olayları disiplinler arası yaklaşım ve bilimsel yöntemlerle incelemek.

- Türk inkılabının kökenini araştırmak, Osmanlı Devleti zamanında yapılan yenilik hareketlerin temel felsefesini incelemek, Türk bağımsızlık savaşının gelişimini ve önemini anlatmak. Türk inkılabının kökenini araştırmak, Osmanlı devleti zamanında

yapılan yenilik hareketlerin temel felsefesini incelemek, Türk bağımsızlık savaşının gelişimini ve önemini anlatmak.

- Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecini kavratmak ve bu süreçte yaşanan zorlukları ve başarıları anlatmak. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecini kavratmak ve bu süreçte yaşanan zorlukları ve başarıları anlatmak.

- Günümüz Türkiye'sinde yaşanan siyasi, sosyal, ekonomik gelişmeleri yakın tarihimizle ilişkilendirerek anlamlandırabilmek gibi amaçlarla bölümü ne olursa olsun tüm üniversite mezunlarına bir tarih bilinci kazandırabilmek hedeflenmiştir. Ayrıca bu bilinçle hayata atılan bireylerin ileride ülkemizde yaşanabilecek Türkiye Cumhuriyeti'ni tehdit eden siyasi ve sosyal gelişmelere dair duyarlı olmaları beklenmektedir. Günümüz Türkiye'sinde yaşanan siyasi, sosyal, ekonomik gelişmeleri yakın tarihimizle ilişkilendirerek anlamlandırabilmek gibi amaçlarla bölümü ne olursa olsun tüm üniversite mezunlarına bir tarih bilinci kazandırabilmek hedeflenmiştir.

Sayılan amaçların dışında bu dersin manevi bir amacı da mevcuttur. Kurtuluş Savaşı öncesinde ve Kurtuluş Savaşı sırasında lider kadronun ve Türk halkının fedakârlık ve kahramanlıklarının anlatıldığı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun, Türk İnkılabının ortaya çıkışının, Türk İnkılabının dayandığı temel prensiplerin, gerçekleştirilen inkılâpların ve Atatürk İlkelerinin öğretildiği bir derstir (Öztaş ve Kılıç, 2017). Bu dersin bir diğer amacı da Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesinin ve devamlılığının gençlere aktarılmasını sağlamaktır (Akbaba, Kaymakçı, Birbudak ve Kılcan, 2016). Birçok devlette olduğu gibi gençlere milli birlik ve kuvvet aşılama, atalardan gelen güçle yeni atılımlar yapmak için milli tarihten faydalanmak Türkiye Cumhuriyeti'nde de görülen bir durumdur (Kafesoğlu,1963). Bu gibi gerekçeler dersin önemini göstermektedir.

Bu ders tüm üniversitelerde uzun yıllardır verilmektedir ancak dersin işleniş biçimi ve hangi ders yılında verileceği üniversitelerin kendi inisiyatiflerine bırakılmıştır. Son yıllarda bazı üniversiteler çeşitli gerekçelerle 5I dersleri olarak isimlendirilen Türk Dili, İngilizce ve Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi derslerini farklı yöntemlerle öğrencilere

vermeyi tercih etmişlerdir. Bu gerekçelerden bazıları fiziki mekân problemleri, sınav uygulamalarındaki yetersizlikler, öğretim üyesi eksikliği olarak sıralanmıştır. Bu problemlere çözüm olarak da uzaktan eğitim metodu ile derslerin verilmesi uygun görülmüştür (Akbaba, Demirtaş, Birbudak, Kılcan, 2014). Bu bağlamda Gazi Üniversitesi de 2012-2013 yılına kadar yüz yüze ders yöntemi ile yürüttüğü derslerle ilgili bir değişiklik yapma kararına varmıştır. 2012 yılı bahar döneminde Gazi Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu'nda Adobe Connect Programı kullanılarak dersler uzaktan eğitim kanalıyla eşzamanlı bir şekilde öğrencilere anlatılmaya çalışılmıştır. İki öğretim elemanı ve toplamda 400 civarı öğrenci ile yapılan pilot uygulamanın sonunda hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin problemler yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Ancak üst yönetim tarafından alınan bir kararla derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesi kesinleştirilmiştir. Üniversitenin bu konuda bir hazırlığı olmaması sebebiyle bu ders 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Anadolu Üniversitesi tarafından bir yıl süreyle yürütülmüştür. Bu süre zarfında ise 5I derslerinin üniversitenin kendi bünyesinde yürütülmesi fikrine varılmış ve bu konu ile ilgili toplantılar yapılarak çalışmalar başlatılmıştır. İş bölümü yapılarak öncelikle konular ile ilgili içerik oluşturulması, sonrasında haftalar bazında derslerin videoya çekilmesi, soru havuzu oluşturulması, materyaller toplanması gibi işler tamamlanmıştır. Sonrasında öğretim elemanlarına sistemle ilgili bilgilendirmeler yapılmış ve ders planlanan doğrultuda yürütülmeye başlanmıştır. Bu derslerde öğrencilerden beklenen, ders içeriklerine yönelik hazırlanan videoları düzenli olarak izlemeleri, hazırlanan ders notlarını okumaları ve öğretim elemanları tarafından açıklanan program doğrultusunda forum saatlerinde sisteme giriş yaparak sorular yönelmeleri ve tartışma ortamı oluşturmaktır.

2015-2016 eğitim öğretim yılında ise bir dönem boyunca Adobe Connect Programı üzerinden eş zamanlı dersler işlenmeye çalışılmıştır. Bu uygulamada, öğretim elemanları daha önceden öğrencilere duyurulan ders saatlerinde kameralı bir bilgisayardan sisteme bağlanarak konuları canlı olarak anlatmıştır. Sistem öğrencilerin bu dersleri daha sonradan izleyebilecekleri şekilde hazırlanmıştır. Bu sistemle yürütülen derslerde teknik olarak pek çok sorun yaşanmıştır. Yaşanılan sorunlar göz

önünde bulundurularak bu uygulamadan vazgeçilmiş ve önceki uygulamaya geri dönülmüştür. 2016 yılından bu yana dersler forum sistemi üzerinden devam etmektedir.

Bu araştırmada Gazi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü'nde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının yukarıda açıklaması mevcut olan süreç hakkındaki fikir ve önerileri ele alınmıştır. Bu konuya ilişkin çalışmalar tarandığında daha çok öğrenci görüşlerine ve ders başarı durumlarına ilişkin çalışmalar olduğu görülmüştür. Bu bağlamda dersi anlatmakla yükümlü öğretim elemanlarının görüşlerinin de alan yazınına katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada 2013-2018 yıllarında Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü'nde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının yüz yüze öğretimden uzaktan öğretime geçiş sürecinde yaşananlar hakkında görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Bu kapsamda aşağıda yer alan alt problemlere yanıt aranmıştır:

- Derslerin uzaktan eğitimle yürütülmeye başladığı günden bu zamana kadar yaşanan sürece ilişkin deneyimleri nasıldır?
- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Derslerinin yüz yüze anlatılmak yerine uzaktan eğitim aracılığı ile verilmesi hususunda avantajlı olduğunu düşündükleri noktalar nelerdir?
- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Derslerinin yüz yüze anlatılmak yerine uzaktan eğitim aracılığı ile verilmesi hususunda dezavantajlı olduğunu düşündükleri noktalar nelerdir?
- Öğretim elemanlarının bu süreç içerisinde öğrencilerden aldıkları mesajlar ve yorumlar nasıldır?
- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Derslerinin yürütülmesine ilişkin önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemi benimsenmiş, nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması deseni tercih edilmiştir. Eylem araştırması, mevcut uygulamaları iyileştirmek, çalışma ortamını daha derin bir şekilde anlayabilmek için sistemin içinde yer alan katılımcıların mevcut duruma yönelik fikirlerini almaya yarayan bir araştırma desendir (Norton, 2006, McNiff ve Whitehead, 2006). Verilerin toplanması açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu ile elde edilmiş, verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin tamamı, araştırmacı tarafından geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile elde edilmiştir. Görüşme formu için ilgili alan yazın taranmış elde edilen bilgiler doğrultusunda taslak sorular hazırlanmıştır. Bu sorularla ilgili alan uzmanı beş öğretim üyesinden uzman görüşü alınmış ve yapılan öneriler doğrultusunda gereken düzenlemeler yapılmıştır. Öğretim elemanları ile yapılan dönem toplantısında çalışmadan kısaca bahsedilmiş ve kendilerinden gönüllü olarak formdaki sorulara yanıtlar vermeleri istenmiştir. Mail yoluyla ulaştırılan formlara tanınan süre zarfında yanıtlar gelmiştir. Gazi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü’nde görev yapmakta olan 10 öğretim elemanının açık uçlu sorulara vermiş oldukları yanıtlar kodlanmak için birçok kez okunmuş ve kategoriler belirlenmiştir. Analiz sürecinde çıkan bulguların geçerlik güvenilirliği için iki farklı araştırmacı tarafından kodlama yapılmıştır. Yapılan kodlama arasındaki uyum Cohen’in Kappa katsayısı hesaplanarak incelenmiştir. Kappa testi iki ya da daha fazla gözlemci arasındaki uyumun güvenilirliğini ölçen bir istatistik yöntemidir (Cohen, 1960, Field 2013) ve iki kodlama arasında tutarlı bir sonuca ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından görüşme formları kayıt altında tutulmaktadır. İlgili araştırmacıların inceleyebilmeleri için ulaşılabilecek durumda bulunması da dış güvenilirlik bakımından uygun olduğunu göstermektedir.

Çalışmanın verileri betimsel yolla analiz edilmiştir. Betimsel analizde toplanan veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanır ve doğrudan alıntılara sık yer verilir. Ayrıca veriler basit “frekans” hesaplamaları ile sayısallaştırılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Verilerin analizinde, katılımcılardan bazıları birden fazla kategoriye giren çoklu cevaplar verdikleri için katılımcı sayısı ile frekanslar birbirinden farklıdır.

Çalışma Grubu

Yapılan araştırma Ankara-Gazi Üniversitesi bünyesinde yapılmıştır. Bu sebeple ulaşılan verilen Gazi Üniversitesi öğretim elemanlarının görüşleri ile sınırlıdır. Araştırmada Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü’nde görev yapan 2013 yılına kadar yüz yüze öğretim ile derslerine devam eden 2013 yılından itibaren uzaktan eğitim sürecinde yer alan öğretim elemanlarının fikirlerine başvurulmuştur. Görüşme formlarını yanıtlayan öğretim elemanlarının kişisel özellikleri ve mesleki deneyimleri Tablo1’de görülmektedir;

Tablo 1. Öğretim Elemanlarının Unvanları ve Mesleki Deneyimleri

Öğretim elemanı Unvan	Mesleki deneyimleri (yıl) [†]	
	0-10	10-20
Ö1 (Öğretim Görevlisi Dr.)	8	
Ö2 (Öğretim Görevlisi Dr.)	6	
Ö3 (Öğretim Görevlisi Dr.)	6	
Ö4 (Öğretim Görevlisi Dr.)	9	
Ö5 (Öğretim Görevlisi)		20
Ö6 (Öğretim Görevlisi)		17
Ö7 (Öğretim Görevlisi)		20
Ö8 (Öğretim Görevlisi)		18
Ö9 (Öğretim Görevlisi)		16
Ö10 (Öğretim Görevlisi)		20

Tablo 1’de görüldüğü gibi 10 öğretim elemanından 4’ü doktora yapmıştır ve 10 yılın altında mesleki tecrübeye sahiptir. Geriye kalan öğretim elemanları ise 10 yılın üstünde mesleki tecrübeye sahiptir. Çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir

[†] Tabloda öğretim elemanlarının mesleki tecrübeleri Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi vermekle sınırlandırılmıştır. Gazi Üniversitesi’nde çalışmaya başlamadan önce araştırma görevliliği, öğretmenlik gibi görevlerde bulunmuş olanları vardır.

örnekleme (convenience sampling) kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örneklem, çalışmaya hız ve pratiklik kazandırmak açısından (Yıldırım ve Şimşek, 2006) tercih edilmiştir.

BULGULAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Derslerin uzaktan eğitimle yürütülmeye başladığı günden bu zamana kadar yaşanan sürece ilişkin görüşlerin dağılımı Tablo 2’de belirtildiği gibidir.

Tablo 2. Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmeye Başladığı Günden Bu Zamana Kadar Yaşanılan Sürece İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Görüş	f
Yaşanılan değişimle ilgili bilgilendirme yapılmaması	2
Öğretim elemanlarından görüş alınmaması/ görüşlerin dikkate alınmaması	2
Öğrencilerden gelen olumsuz yorumlar/ Öğrenci katılımının azlığı	2
Sürecin hızlı ilerlemesi	1
Yaşanılan değişimle ilgili bilgilendirmenin yetersiz oluşu	1
Teknik problemler yaşanması	1
Uygulamada sık sık değişiklik yoluna gidilmesi ve bu durumun zorlukları	1

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğretim elemanları sürece ilişkin sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları görüşme formlarında sürecin başlangıcından bugüne kadar yaşadıklarını kısaca açıklamış, bu zamana kadar aldıkları görev ve sorumluluklardan bahsetmişlerdir. Cümleler analiz edildiğinde en sık rastlanan ifadeler “Öğretim elemanlarından görüş alınmaması/ görüşlerin dikkate alınmaması” ve “sürecin hızlı bir şekilde ilerlemesi” ifadelerini kullanan öğretim elemanlarının cevaplarından örnekler aşağıdaki gibidir;

Ö1: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin uzaktan eğitim aracılığı ile verilmesi hususunda dersin öğretim elemanları dikkate alınmamış uygulama hızlı bir şekilde hayata geçirilmişti. Uygulamanın hayata geçirileceğine dair toplantılar esasen alınan kararın bildirilmesi ve işleyiş hakkında izahatlarına yapılması şeklinde gerçekleşmiştir. Bu toplantılarda dersin uzaktan eğitim olarak verilmesine öğretim elemanlarının eleştirileri olmuşsa da karar uygulamaya konulmuştur.

Ö3: ...bizleri tanıyan öğrencilerden ya da sınavlarda denk geldiğimiz öğrencilerden çok kez soru ve eleştiriler aldım. Neden böyle bir sisteme geçildiğini sordular, bundan sonra nasıl olacağına ilişkin bilgi istediler. Olumsuz eleştirilerini aktardılar.

Ö8: 2013'te uzaktan eğitime geçmeden hemen önce öngörmüş olduğum olumsuzluklar, uzaktan eğitime geçilmesinden sonra artarak devam etti. Ben ve arkadaşlarım sonraki bütün toplantılarda ısrarla bu durumu izah etmeye çalıştık. Ancak bu dersin örgün eğitimden kaldırılmasını isteyenler; var ise gerekçe ya da gerekçelerini izah etmediler, edemediler ya da gerek görmediler. Benim ve arkadaşlarımın ısrarla defalarca dile getirdikleri olumsuzluklar, dersin uzaktan eğitim aracılığı ile yapılmasını isteyen ilgililere bölüm başkanımız tarafından ulaştırılmıştır.

Ö2: Derslerin uzaktan eğitimle verilmesine dair fikirlerimiz sorulmasına rağmen, aslında karar aşamasında herhangi bir etkimiz olmadı. Zira bu uygulamaya geçilmesini istemememize rağmen bu karar alındı. Yani sorulmasının bir etkisi olmadı.

Ö9: Uygulama başladığın da Ostim Meslek Yüksekokulunda görev yapmaktaydım. Uzaktan eğitime geçiş sırasını da gerek öğrenciler gerekse öğretim elemanları sisteme geçiş sırasında adaptasyon sorunu yaşamıştır. Bunun sebebi de geçiş döneminde öğrenci ve öğretim elemanlarına bu konu hakkında yeterince bilgilendirme yapılmamasıdır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Derslerinin yüz yüze anlatılmak yerine uzaktan eğitim aracılığı ile verilmesi hususunda avantajlı olduğu düşünülen noktalar nelerdir sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3. Derslerin Yüz Yüze Anlatılmak Yerine Uzaktan Eğitim Aracılığı ile Verilmesi Hususunda Avantajlı Olduğu Düşünülen Noktalar Nelerdir Sorusuna Verilen Yanıtların Dağılımı

Görüş	f
Avantajlı olduğunu düşünmüyorum	8
Kararsızım	1
Bazı avantajları vardır	1

Tablo 3 incelendiğinde sekiz öğretim elemanının aynı görüşte olduğu görülmektedir. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Derslerinin yüz yüze anlatılmak yerine uzaktan eğitim aracılığı ile verilmesi hususunda avantajlı bir durum görmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının cevaplarından bazıları aşağıdaki gibidir;

Ö4: Dersi veren hoca olarak **avantajlı tarafını göremiyorum.**

Ö8: *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi derslerini yüz yüze anlatmak yerine **uzaktan eğitim aracılığı ile verilmesi hususunda avantajlı olduğunu düşündüğüm hiçbir nokta bulunmamaktadır.** “Derslik sorunu nedeniyle uzaktan eğitim fayda sağlıyor” şeklinde zorlama bir avantaj üretilmeye çalışılsa bile son yıllarda neredeyse bütün yerleşkelerde yapılan inşaatlarla çok sayıda yeni derslik üretilmiş ve üretilmekte olduğundan bu argüman geçersiz kalmaktadır.*

Ö5: *Bu sorunun cevabı için dersin amacını hatırlamak gerekir. T.C. son derece önemli bir coğrafyada kurulmuştur. Bu sebeple nasıl kurulduğu büyük önem taşır. Jeopolitik konumu kaderini etkilemektedir. Dolayısıyla karşılaşılabilecek tehditler konusunda da gençlerimizin bilinçlendirilmesi gerekir. Dünyada yaşanan önemli değişikliklere ayak uydurabilmek için Atatürk’ün rehberliğine ve böyle bir “genel kültür” dersinin hakkının verilmesine ihtiyaç büyüktür. Bu da ancak yüz yüze anlatımla gerçekleştirilir. **Uzaktan eğitimin bu konuda pek fazla avantajı olduğu söylenemez.***

Ö3: *Sürecin başından beri uygulamanın içinde olan bir öğretim elemanı olarak **ne öğrenci için ne dersin kazanımları için ne de hoca için herhangi bir faydalı taraf göremiyorum.** Maalesef dersin itibarsızlaştığı kanaatindeyim.*

Bu görüşlerin dışında, uzaktan eğitimin faydalı olduğuna ilişkin bir ifade mevcuttur.

Ö7: *Öğrenciler uzaktan eğitim yönteminde zamandan ve mekândan bağımsız olarak derslere katılabilirler. Derse 7/24 ulaşılmasını sağlaması ve istenildiği kadar tekrar imkânı sağlaması bakımından **avantajlıdır.***

Bir öğretim elemanı ise kararsız olduğunu ifade etmiştir;

Ö10: *Derse katılım oranı istenildiği şekilde olmadığı için **karşılaştırma yapamıyorum.***

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Derslerinin yüz yüze anlatılmak yerine uzaktan eğitim aracılığı ile verilmesi hususunda dezavantajlı olduğu düşünülen noktalar nelerdir sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 4’teki gibidir.

Tablo 4. Derslerinin Yüz Yüze Anlatılmak Yerine Uzaktan Eğitim Aracılığı ile Verilmesi Hususunda Dezavantajlı Olduğu Düşünülen Noktalar Nelerdir Sorusuna Verilen Yanıtların Dağılımı

Görüş	f
Öğrenci katılımının beklenenin çok altında olması	3
Öğrencilerle etkileşimin istenilen şekilde gerçekleştirilememesi	3
Öğrencilerin uzaktan eğitime ulaşabilmek için bilgisayara/ internete ulaşmakta sorun yaşamaları	3
Öğretim elemanlarının farklı öğrenci düzeylerine göre farklı anlatım teknikleri deneyememeleri	2
Öğrencilerin derslerde göstermelik olarak çevrim içi olmaları	2
Öğrenci konular hakkında tartışma ortamı oluşturması beklenen forumları kullanmamaları	2
Öğrencilerin çok az soru sorması ve etkileşimin istenilen şekilde gerçekleştirilememesi	1
Öğretim elemanlarının mesleki tatmin yaşayamamaları	1
Öğrencilerin dersi ciddiye almamaları	1
Başarı düzeyinin düşmesi	1
Dersin kazanımlarının bu yöntemle verilmesinin mümkün olmaması	1
Düşünme becerilerinin bu yöntemle verilmesinin mümkün olmaması	1
Yabancı uyruklu, görme, duyma engelli gibi özel durumdaki öğrencilerin yaşadıkları zorluklar	1
Yabancı uyruklu, görme, duyma engelli gibi özel durumdaki öğrencilere özel bir uygulama imkânının olmaması	1
Öğrencilerin hazır bulunuşlarının olmaması	1
Farklı düzeyden ve farklı bölümlerden öğrencilerin ilgisi/ özel yetenekleri için farklı uygulamalar yapılmasının zorluğu	1
Öğrencilerin sistemi olması gerektiği şekilde kullanmamaları	1
Öğrencilerin dersin manevi amaçlarını bilmemeleri/ geleceğe yönelik tehditlere açık olma durumu	1

Tablo 4 incelendiğinde öğretim elemanlarının çok sayıda farklı ifade kullandıkları görülmektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı yazdıkları metinlerde birden çok kategoriye girebilecek ifadeler kullanmıştır. Bu sebeple toplam frekans yüksek çıkmıştır. Öğretim elemanlarının cevaplarından bazıları aşağıdaki gibidir;

Ö4: Dersin yüksek öğretim düzeyinde öğrenciye kazandırmayı amaçladığı **kazanımlar ve öğrenme çıktılarının** uzaktan eğitim yoluyla verilemeyeceği kanaatindeyim. Dersimizin öğrenciye kazandırmayı hedeflediği **düşünme becerileri** de yüz yüze eğitim olmadan gerçekleşmeyeceğini düşünmekteyim.

Ö8: ...Bu noktada bir başka dezavantaj da karşımıza çıkmaktadır. **O da öğrencilerimiz bizden alamadıkları yakın tarihimize ilişkin bilgileri gerçekleri yansıtmayan ve farklı amaçlara hizmet edebilen yayınlardan, kişilerden, gruplardan alabilme tehlikesi ile maalesef karşı karşıyadırlar.** Ülkemizin yakın zamanda (15 Temmuz 2016) yaşadığı hadise Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin içeriğinin genişletilerek (hatta yıllar önce uygulandığı gibi ilk iki yıla yayılarak) ve muhakkak örgün eğitimle yürütülmesi; bu şekilde itibarının teslim edilmesi ve gençlerimizin yakın tarihimiz konusunda üniversitelerde bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi gereğini acı bir biçimde ortaya koymuştur.

Ö6: Her ne kadar üniversitemizin maliyetlerinin azaldığı ifade edilse de **fayda-maliyet** analizi yapıldığında derslerin yaygın eğitimle yapıldığı dönemde elde edilen faydanın katlanılan maliyete degeceğini düşünüyorum. ...ayrıca uzaktan eğitim yönteminde eğitimcinin öğrenciye ulaşması imkansızlaşmaktadır. Bu, öğrencinin motivasyonunu artırmak için yapılabilecekleri uygulama olanağından bizi yoksun bıraktı. Öğrencinin **merak duygusunun teşvik edilmesi,** araştırma isteğinin arttırılması uzaktan eğitim yönteminde pek mümkün olamamaktadır.

Ö3: Dezavantajlı noktalardan bir diğeri de öğretim elemanlarımızın **mesleki tatminlerini yaşayamamaları** hususudur. Akademik çalışmaların yanında derslerini de yürüten öğretim elemanlarımızın bir kısmı yıllarca emek verdikleri öğrencilerden uzak kalmak zorunda bırakılmış, bilgisayar başında soru yanıtlayan bir memur haline bürünmüşlerdir.ayrıca bir de **yabancı uyruklu ya da fiziksel engelli öğrencilerle** ilgili yaşadığımız sorunlar mevcut. Bu öğrencilerin de diğer öğrencilerle sisteme tabi tutulması önemli bir sorundur.

Ö9: ...Ayrıca Meslek Yüksekokulundaki öğrencilerin ekonomik düzeylerinin düşük olması (internet ve bilgisayarın olmaması vs.) ve eğitim düzeylerinin yeterli olmaması adaptasyon sürecini zorlaştırmıştır.

Ö6: İnkılap Tarihi Derslerinin uzaktan eğitim yöntemi ile verilmesi konusunda birçok dezavantajla karşılaştım.

Ö6: Öncelikle öğrenciler uzaktan eğitim yönteminde zamandan ve mekândan bağımsız olarak derslere ulaşabilme imkânına sahip olsalar da **bu imkânı doğru kullanamadıkları** kanaatindeyim. Sisteme bağlanarak dersleri **düzenli izleyen öğrenci sayısı yok** denecek kadar az. Derslerin sanal sınıflarda canlı ders uygulaması ile yürütüldüğü dönemde dersleri canlı izleyen öğrenci sayısı 3-5 kişiden fazla olmadı. Bazı günlerde ise dersleri kendi kendimize anlatmak zorunda kaldık. Soru-cevap formatının uygulamasında da öğrenci ilgisi ve katılımı oldukça düşük seviyede kaldı.

Öğrencinin de bir öğreticinin rehberliğinde canlı takip ettiği dersin verdiği keyiften yoksun kalmasına yol açan uzaktan eğitim yönteminin öğrenci açısından oldukça sıkıcı olarak değerlendirildiği için ilginin çok az olduğunu düşünmekteyim. Bence bu uygulamada yaşanan en büyük dezavantaj **sosyal etkileşimin** kesinlikle mümkün olmamasıdır. Sadece sanal ortamda bir iletişimin gerçekleşmesi mümkün olabilmektedir.

Ö7: Eğitim, sadece teorik olarak bir şeyler öğrenmek değil öğrenilen bilginin hayata aktarılması, paylaşılmasıdır. **Uzaktan eğitim durumunda bilgi öğrenilebilir ancak öğrencinin sosyalleşmesi ve birbirleriyle etkili iletişim içinde olması engellenebilir.** Yüz yüze eğitim durumunda öğrenci anlamadığı, daha fazlasını öğrenmek istediği veya bilgisini paylaşmak istediğinde ders ortamında konuya hemen dâhil olabilir. Uzaktan eğitim sisteminde yaşadığımız tecrübe bu durumun mümkün olmadığını gösterir.

Ö1: Uzaktan eğitim metodunda tüm öğrencilerin aynı düzeyde dersten sorumlu olması **alt seviyedeki öğrenciler temel alınarak sınav soruları** hazırlanmasını mecbur kılmıştır. Bu durumda fakültelerimizdeki öğrenciler son derece basit ve üniversite hazırlık aşamasındaki kısmi bilgileriyle sorulara cevap verilebileceğini gördüklerinden

ders öğrenci gözünde değersiz ve faydasız olarak görülmüştür. Oysaki yüz yüze eğitimde öğrenci ders esnasında kendi bilgisinin esasen son derece kısıtlı olduğunu farkına varmakta, dersten fayda sağladığını ve kendisine yararlı olduğunu hissetmekteydi. Bu ise derslerin fiilen ve dolu bir müfredatla işlenmesine temin eden bir ciddiyet sağlamaktaydı.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Derslerinin uzaktan eğitim aracılığı ile verildiği süreç içerisinde öğrencilerden gelen mesajlara, yorumlara ve dersler ilgili sordukları sorulara ve eleştirilere örnekler verebilir misiniz sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 5 ve Tablo 6'daki gibidir.

Tablo 5. Derslerin Uzaktan Eğitim Aracılığı ile Verildiği Süreç İçerisinde Öğrencilerden Gelen Mesajlara, Yorumlara ve Dersler İlgili Sordukları Sorulara Örnekler Verebilir Misiniz Sorusuna Verilen Yanıtların Dağılımı

Öğrencilerden Gelen Sorular	Frekans
Sınav tarihine ilişkin sorular	4
Sınavda sorumlu olacakları konulara ilişkin sorular	3
Konuların geneline ilişkin sorular	1
Gündeme ilişkin sorular	1
Çok nadir soru soruyorlar	2
Devamsızlık hakkına ilişkin sorular	3
Yok denecek kadar az soru aldım	1
Eş zamanlı derslerden konu ile ilgili sorular vardı	1

Tablo 5 incelendiğinde öğretim elemanlarının büyük bir kısmının sınavla ilişkin sorular aldığı görülmektedir. “Sınav tarihine ilişkin sorular” ve “sınavda sorumlu olacakları konular” öğrencilerin en çok sordukları sorular olarak görülmektedir. Ayrıca az da olsa gündeme ilişkin ya da konuların geneline ilişkin sorular soran öğrenciler mevcuttur. Buna ilaveten “yok denecek kadar az soru aldım” diyen bir öğretim elemanımız ve

“sadece sınav zamanı soru soran oldu” diyen başka bir öğretim elemanımız mevcuttur. Öğretim elemanlarının yazdıkları metinlerden örnekler aşağıda verilmiştir;

Ö10: *Bu soruya detaylı cevap verecek kadar öğrenci sorusuyla karşılaşmadım diyebilirim. Sadece sınavda sorumlu oldukları konuları veya sınav tarihlerini soruyorlar.*

Ö5: *...öğrenciden gelen sorular devam mecburiyeti ve sınavla ilgilidir. Bu soruları da mail atarak sormayı tercih etmektedirler. Bunun dışında her bölüme aynı sorunun sorulmasından notların düşük olduğuyla ilgili şikâyetleri olan öğrenciler de vardır.*

Ö4: *...Derslerde genelde konu dışı genel tarihe yönelik sorular soruyorlardı.*

Ö6: *Öğrencilerden süreç içerisinde dersin içeriği ile ilgili oldukça az soru gelmiştir.*

Ö7: *Öğrenciler çoğunlukla vize veya finale dâhil konuları sormaktadır. Sadece bir öğrenci devamsızlık durumunun uzaktan eğitim dersleri için nasıl olduğunu sordu.*

Ö3: *Adobe Connect ile canlı derslerin yapıldığı zamanlarda bazı öğrenciler benim yönlendirmemle derse dâhil olup konuya ilişkin sorular soruyorlardı. Ancak forum sisteminde sadece sınavlara ilişkin soru soranlar oldu.*

Tablo 6. Derslerin Uzaktan Eğitim Aracılığı ile Verildiği Süreç İçerisinde Öğrencilerden Gelen Mesajlara, Yorumlara ve Dersler İlgili Eleştirilere Örnekler Verebilir Misiniz Sorusuna Verilen Yanıtların Dağılımı

Öğrencilerden Gelen Eleştiriler	Frekans
Sınavların uygulanışı ile ilgili eleştiriler	3
Dersin işleniş şekli ile ilgili eleştiriler	3
Derse devam haklarına ilişkin eleştiriler	3
Sisteme girişle ilgili yaşadıkları sorunlar	2
Öğretim elemanlarını görememeleri ile ilgili eleştiriler	1
Videoların açılmaması ile ilgili yaşadıkları sorunlar	1
Sorumlu oldukları konular ile ilgili eleştiriler	1
Yabancı uyruklu öğrencilerin sınavlarda yaşadıkları sorunlara ilişkin eleştirileri	1

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerden gelen maillerde ya da forum mesajlarında soruların yanında bazı eleştirel ifadeler bulunduğu görülmektedir. Tabloda en sık yer alan ifadeler, sınavların uygulanışına, dersin işleniş şekline, derse devam haklarına ve sisteme girişe ilişkin ifadelerdir. Öğretim elemanlarının yazdıkları metinlerden örnekler aşağıda verilmiştir;

Ö3: *Birkaç mesajda ve e-mailde meslek yüksekokulu öğrencileri yabancı uyruklu ve engelli öğrencilere ayrı bir uygulama yapılmadığı için sınavlarda sorun yaşadığına ve başarısız olduklarına dair eleştiriler gelmiştir.*

Ö2: *...sisteme erişimde sorun yaşadıklarına dair birkaç mesaj geldi. Sınava giriş belgesine ulaşmakta sıkıntı çeken birkaç öğrenci yazdı.*

Ö8: *...Derslerin uzaktan eğitim aracılığı ile yürütülmesine dair öğrencilerden sıklıkla duyduğumuz sözlerden bazıları şunlardır: “Hiçbir şey bilmiyoruz, üniversitede bile öğrenemeyeceğiz yazık, yakın tarihimizi bilmediğim için utanıyorum, yakın tarihimiz konusunda cahiliz, İnkılap Tarihi Dersi konularından bahsedilen ortamlarda konuşamıyoruz ne acı, kim ne derse inanıyoruz, arkadaşlar yurttan kağıtlar dağıtıyorlar hocam burada yazanlar gerçekten olmuş mu?, hocam bu dersler neden sınıflarda yüz yüze işlenmiyor, bu konuda kiminle konuşsak, bizi dinlerler mi?” gibi ifadelerle karşılaştım.*

Ö5: *...bunun dışında her bölüme aynı sorunun sorulmasından dolayı notların düşük olduğuyla ilgili şikâyetleri olan öğrenciler de vardır.*

Ö7: *Yaşadıkları problemleri aktaracak muhatap bulamadıklarına ilişkin eleştiriler mevcuttur.*

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretim elemanlarının “Derslerin yürütülmesi konusunda bir yenilik yapılması planlanırsa önerdikleri öğretim yöntemi var mıdır?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 7’deki gibidir.

Tablo 7. Öğretim Elemanlarının “Derslerin Yürütülmesi Konusunda Bir Yenilik Yapılması Planlanırsa Önerdikleri Öğretim Yöntemi Var Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı

Görüş	f
Yüz yüze derslere (2013 öncesi sisteme) geri dönülmesi	8
Program güncellenmesi sonrasında yüz yüze derslere dönülmesi	1
Kazanımların fakülte bazında değerlendirilmesi ve içeriklerin yenilenmesi	1
Konferans sistemi ya da flipped teaching Türkçe ifade edilmesi yoluyla büyük gruplara derslerin aktarılması	1
Öğrencilerin derste aktif olmalarını sağlayacak farklı bir teknoloji uygulanmalı	1

Tablo 7 incelendiğinde öğretim elemanlarının yanıtlarında en sık yer alan ifadenin yüz yüze derslere geri dönülmesi ifadesidir. Bu ifadenin dışında programın güncellenmesi ya da farklı yöntemlerle derslerin verilmesine ilişkin ifadeler mevcuttur. Aşağıda öğretim elemanlarının konuya yönelik cümleleri yer almaktadır.

Ö6:ders yürüttüğüm döneme ilişkin tecrübelerimden faydalanarak **yüz yüze eğitimin** uzaktan eğitimden çok daha faydalı olacağını düşünmekteyim

Ö5: Bu dersin özelliği, eskiyle yeni arasında bağlantı kurarak olayları değerlendirmektir. Bu anlatım metoduyla ne yazık ki öğrenciye yeterli olunamamaktadır. Günlük olayların enine boyuna değerlendirmesi yapılamamaktadır. Öğrenci istediği zaman derse izler ama yalnızdır ve bizlere soru gelmemektedir. Çok az sayıda öğrenciyle kurulan diyalog da maalesef yeterli değildir. Dersin amacına hizmet etmez.

Ö3: ...lisans düzeyindeki bir öğrenci için bu dersin **muhtakak öğretim elemanı ile birebir etkileşim içinde yapılması gerektiğine inanıyorum**. Bu zamana kadar farklı fakülte ve yüksekokuldaki dersin hocası öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak planlamasını yapmıştır. Benim önerim bu derse bölümler bazında **konferans usulü anlatmaktır**. Öğrencilerin derse hazırlıklı gelmeleri sağlanmalı ve sonrasında soru-cevap ve tartışma ortamı planlanmalıdır.

Ö7: Fiziksel engeli olanlar ve derse devam etme durumunda zorluk çeken öğrenciler için uzaktan eğitim devam edebilir. Bunu dışında kalan örgün eğitime devam eden öğrenciler ile yüz yüze eğitim sistemine geri dönülmelidir. Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitim yerini alamaz.

Ö2: Örgün eğitime †dönülürse, üniversitemizi kazanarak gelmiş gençlere dersimizin içeriği ve bununla bağlantılı olarak millî ve manevi değerleri verebileceğimize inanıyorum. Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin bu dersi uzaktan almalarının getireceği hiçbir fayda yoktur. Yine de uzaktan yapılmaya devam edilecek olursa derslerin canlı değil kayıttaki videolar üzerinden yürütülmesi gerekmektedir.

Ö8: Derslerin yürütülmesi konusunda kanaatimizce yapılacak tek şey derslerin bir an önce örgün eğitime dönmesidir. Hocaların ve on dört bin öğrencinin -miş gibi yapmak zorunluluğundan, gerçek ders tecrübesine geçişlerine izin verilmelidir. Başka bir ifade ile “hocası, öğrencisi, dersliği olan” üniversitemiz yukarıda açıklamaya çalıştığımız nedenlerden dolayı imkânlarını kullanmalıdır. Derslerin mutlaka uzaktan eğitim aracılığı ile devam etmesi isteniyorsa tecrübe edilenler arasında akşam saatlerindeki canlı dersler daha makul gözükmektedir. Eğer uzaktan eğitime devam edilecekse bu konuda 2013 yılından bu yana sağlanan faydaların ve elde edilen kazanımların da ortaya konulmasının gerekli olduğuna inanmaktayım. Bizler de bunu öğrencilerimizle paylaşabilelim.

Ö1: Yukarıda sıralanan gerekçeler ve yaşana sürece dâir tecrübe dikkate alındığında Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin **uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesi uygulamasından vazgeçilmesinin doğru olacağı düşünülmektedir.** Öğrencilerin bilgi düzeylerine göre müfredatın fakülte ve yüksekokul bazında ele alınması dersin daha faydalı olmasını temin edecektir.

† Öğretim elemanlarının bir kısmı yüz yüze anlatılan dersler için “örgün eğitim” ifadesi kullanmışlardır. Cümlelerinin devamından kastedilenin uzaktan eğitim değil, yüz yüze eğitim olduğu kanaatine varılmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan araştırma ile Gazi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü'nde görev yapan öğretim elemanlarının 2013 yılından itibaren yaşanan süreçle ilgili görüş ve önerileri analiz edilmiştir. Veriler analiz edildiğinde bu dersin şu anda uygulanan sistemle verilmesinden memnun olunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca dersin yüz yüze dersten uzaktan eğitime dönüştüğü süreç içerisinde hem öğretime elemanlarının yaşadığı sorunlar hem de öğrencilerin yaşadığı ve öğretim elemanlarına yansıttıkları sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu sorunlar kategorize edildiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

* Öğretim elemanlarının çoğunluğu f(8) şu an uygulanan sistemden memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuç Özçelik (2016) ile örtüşmektedir. Özçelik'in araştırmasında, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin yüz yüze ders ve uzaktan eğitim metodu ile iki farklı dönemde ve aynı metotla verilmesini karşılaştırılmıştır. Bu çalışmada, yüz yüze derslerin daha başarılı hem öğrencilerin hem de öğretim elemanlarının yüz yüze derslerden daha memnun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akbaba ve diğerlerinin (2016) araştırmasının sonuçları da bu bulguyu destekler niteliktedir. A.İ.İ.T. dersini uzaktan eğitim yoluyla alan öğrencilerin %76.6'sı A.İ.İ.T. dersinde uzaktan eğitim uygulamasının yararlı olmadığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerle yapılan bir başka çalışma da araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Öztaş ve Kılıç (2017)'ye göre, öğrenciler bu dersi uzaktan eğitim şeklinde almanın meraklarını uyandırmadığını belirtmişlerdir. Çencen (2017) araştırmasında da benzer sonuç ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin çoğunluğu bu dersi yüz yüze ders olarak almak istediklerini belirtmişlerdir.

* Öğretim elemanlarının bir kısmı f(2) uzaktan eğitimin avantajlı olduğu noktalara değinmiş ancak bu dersin bu yöntemle olması gerektiği şekilde verilemediğini ifade etmiştir. Öğretim elemanlarının büyük bir kısmı uzaktan eğitim sistemine karşı değildir. Hatta bu sistemin avantajlarının olduğunu da uzun uzun açıklamışlardır. Ancak lisans düzeyinde kalabalık sınıflar için uygulanabilecek bir sistem olmadığını,

ancak küçük gruplara ve eş zamanlı dersler aracılığı ile anlatıldığı takdirde başarılı olabileceği düşünülmektedir.

* Derslerinin yüz yüze anlatılmak yerine uzaktan eğitim aracılığı ile verilmesi hususunda dezavantajlı olduğu düşünülen noktalar nelerdir sorusuna gelen yanıtlar analiz edildiğinde çok sayıda farklı problemten bahsedildiği görülmüştür. Bunlardan bazıları şöyledir: Sınavların uygulanışı ile ilgili eleştiriler, dersin işleniş şekli ile ilgili eleştiriler, derse devam haklarına ilişkin eleştiriler, sisteme girişle ilgili yaşadıkları sorunlar, öğretim elemanlarını görememeleri ile ilgili eleştiriler, teknik problemler, yabancı uyruklu ya da engelli öğrencilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin eleştiriler gibi birçok dezavantaj sıralanmıştır. Bu bulgular Öztaş ve Kılıç (2017), Akbaba vd (2016), Özçelik ve Korkmazcan (2016) Ilgaz (2014) ile örtüşmektedir.

* Yüz yüze derslerden uzaktan eğitim sürecine ön hazırlıksız bir şekilde geçen öğretim elemanları bu durumdan kaynaklı teknik problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulgu Koloğlu vd. (2016) çalışmalarında da desteklenmiştir. Çalışmada öğretim elemanlarının uzaktan eğitimde hazır bulunurluklarının önemli olduğu vurgulanmıştır.

* Derslerin uzaktan eğitim aracılığı ile verildiği süreç içerisinde öğrencilerden gelen mesajlara, yorumlara ve dersler ilgili sordukları sorulara ve eleştirilere örnekler verebilir misiniz? sorusuna genelde f(8) sınav zamanı ve sınav içerikleri ile ilgili sorular sorulduğu, ancak bazen f(2) dersle ve konuyla alakalı sorular sordukları ortaya çıkmıştır. Bu sonuç şöyle yorumlanabilir: Uzaktan eğitim sisteminde öğretim elemanlarının ve öğrencilerin kullanımına sunulan forum platformunun beklenildiği şekilde kullanılmadığı görülmektedir. Çünkü forumlarda öğretim elemanları tarafından 14 haftalık konular için anahtar sorular sorulmuş ve anlatılan konuya ilişkin tartışma ortamı sağlanması hedeflenmiştir. Ancak gelen yanıtlardan anlaşıldığı üzere öğrenciler bu forumları istenildiği şekilde takip etmemektedirler. Öğretim elemanlarının da gerekli motivasyonu sağlayabilecek ortamı ve yaptırım gücü mevcut değildir. Gürer vd. (2016) çalışmalarında da “çevrimiçi olarak yapılan derslerde öğretim elemanının imkânları nispeten kısıtlıdır hem de öğrenciler pasif olmaya meyillidir” ifadesi mevcuttur.

* Öğretim elemanlarının derslerin yürütülmesi konusunda bir yenilik yapılması planlanırsa önerdikleri öğretim yöntemi var mıdır? sorusuna verdikleri cevaplar analiz edildiğinde ise cevapların dağılımında en sık rastlanan ifade yüz yüze derslere geri dönülmesidir f(8). Bu ifadenin dışında program güncellenmesi sonrasında yüz yüze derslere dönülmesi f(1), kazanımların fakülte bazında değerlendirilmesi ve içeriklerin yenilenmesi f(1) yahut farklı öğretim teknikleri ile etkileşimli dersler işlenmesi ifadeleri yer almaktadır. Öğretim elemanlarının derslerin yürütülmesi konusunda bir yenilik yapılması planlanırsa önerdikleri öğretim yöntemi var mıdır? sorusuna verdikleri cevaplar analiz edildiğinde ise cevapların dağılımında en sık rastlanan ifade yüz yüze derslere geri dönülmesidir f(8). Bu ifadenin dışında program güncellenmesi sonrasında yüz yüze derslere dönülmesi f(1), kazanımların fakülte bazında değerlendirilmesi ve içeriklerin yenilenmesi f(1) yahut farklı öğretim teknikleri ile etkileşimli dersler işlenmesi ifadeleri yer almaktadır. Yüz yüze eğitim derslerin öğrenci seviyesi ve ihtiyaçlarına göre esnetilmesine imkân tanımaktadır. Öğrencilerin okudukları bölümlerle ilişkili disiplinler arası okumalar yaptırılmakta, akademik tartışma imkânı sağlanmakta dersin gidişatına göre ana konuyla irtibatlı olarak geniş bir araştırma konuları belirlenmekteydi. Ancak lisans ve ön lisans döneminde olan öğrencilerde ve kalabalık sınıflara uygulanan uzaktan eğitim sisteminde bu imkânlar yoktur.

* Öğretim elemanlarından gelen verilere göre “bu dersin manevi bir amacı olduğu, vatan, millet, devlet gibi değerleri Türk gençlerine kazandırmak misyonu olduğu” gibi ifadelerin sıklıkla vurgulandığı görülmüştür. Lise yılları ve üniversitenin ilk yılları gençler için siyasi görüşleri tartışıp benimseyebilecek olgunluğa eriştikleri dönemler olarak bilinmektedir. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Derslerinin önemli bir amacı da bu hassas dönemin en doğru bilgi ve müspet fikirlerle doldurulmasını sağlamasıdır (Kalelioğlu, 2017). Dersin önemi ve manevi amaçlarına ilişkin bu bulgu başka araştırmalarca da desteklenmektedir. Akbaba'nın (2008 ; 2009) yaptığı araştırmalarda Gazi Üniversitesi öğrencilerinin bu dersin gerekliliğine inandıkları ve düşünme yapılarını geliştirmeleri için etkili bir ders olduğu kanaatinde olduğu sonucuna

ulaşmıştır. Ayrıca bu dersin milli birlik ve beraberlik ruhu için gerekli olduğu sonucu da ortaya çıkmıştır, Akbaba vd. (2014) çalışması da bulguyu destekler niteliktedir.

Öneriler

Çalışma verilerinden yola çıkarak mevcut sistemden vazgeçilmesi bunun yerine konferans usulünün ya da farklı öğretim yöntemlerinin de kullanıldığı yüz yüze derslere dönülmesi önerilmektedir. Derslerde arşiv belgeleri tarama, tarihi mekân ziyaretleri, doküman inceleme gibi öğrencilerin aktif olduğu çalışmalar yapılabilir.

Gençleri ortak ekseninde buluşturabilecek, birtakım değerleri anlatıp tartışabilecek ehemmiyete sahip bu dersin öğrenci ile öğretim elemanının birebir etkileşimde olduğu bir ortamda verilmesinin gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca programların fakülte ve yükseköğretim bazında yeniden değerlendirilerek içerik ve kazanımlarının güncellenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbaba, B. (2008). Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar (Gazi Üniversitesi örneği). *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 1(2), 177-197.
- Akbaba, B. (2009). Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi dersinin öğretimine yönelik bir durum değerlendirmesi (Gazi Üniversitesi örneği). *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1), 29-52.
- Akbaba, B., Demirtaş, B., Birbudak, T.S., Kılcan, B. (2014). *Tarih öğretmeni adaylarının Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi öğretimine yönelik görüşleri*. Journal of World of Turks, 6(2), 207-226.
- Akbaba, B., Kaymakçı, S., Birbudak, T. S. ve Kılcan, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimle Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi öğretimine yönelik görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi* [Journal of Theoretical Educational Science], 9 (2), s. 285-309. doi.org/10.5578/keg.8238.
- Cohen, J. (1960). A coefficient of agreement for nominal scales. *Educational and Psychological Measurement*, 20(1), 37-46.
- Cençen, N. (2017). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersine İlişkin Görüşleri (Gazi Üniversitesi Örneği), *Kastamonu Eğitim Dergisi*, c.26-1.
- Arıkan, R. (2011). *Araştırma yöntem ve teknikleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Gökçe, O. (2001). *İçerik çözümlemesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları.
- Gürer, M. D, Tekinarslan, E., Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*. 7(1). 47-78. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/199894>adresinden erişilmiştir.
- Field A. (2013). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics. 4th edition*. Sage Publications, London.
- Kafesoğlu, İ. (1963). Tarih ilmi ve bizde tarihçilik. *İstanbul Üniversitesi Fakültesi Dergisi*. 13, sayı 17-18.
- Kalelioğlu, O. (2017). Üniversitelerde, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Dersleri Nasıl Olmalıdır. *International Journal of Humanities and Education*, 3(12), 184-194. http://www.ijhe.org/Published/201710_006_3_012.pdf adresinden erişilmiştir.
- Koloğlu T. F, Kantar, M., Doğan, M. (2016), Öğretim elemanlarının uzaktan eğitimde hazırlanışluklarının önemi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi* Cilt 2, Sayı 1, 52-70. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/401362> adresinden indirilmiştir.
- McNiff, J., Whitehead, J. (2006). *All you need to know about action research*. London: Sage.

- Norton, L.S. (2009). *Action research in teaching and learning: a practical guide to conducting pedagogical research in universities*. New York: Routledge
- Özçelik, M.H., Korkmazcan, S. (2016). Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi dersinin sanal ortam tecrübesi (İstanbul Aydın Üniversitesi örneği). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching* Cilt:5 Sayı:2.
- Şimşek, A. Güler, M. (2013). Öğretmen ve öğretmen adayı görüşlerine göre lise Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi dersinin öğretiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 14, Sosyal Bilgiler Öğretimi Özel Sayısı.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

SUMMARY

Purpose

Atatürk's Principles and History of Revolution lessons were being told face to face until 2013, it has been decided to give them by distance learning for some reasons. In this article, it is aimed to examine the opinions of the instructors who worked in the period of 2013-2018. In this context, the following sub-problems were searched:

- How are the experiences of the course instructors? from the day when the courses started to be conducted with distance education to this time?*
- What are the points at which they think that Atatürk's Principles and History of Revolution are advantageous in terms of distance education instead of being told face to face?*
- What are the points at which they think that Atatürk's Principles and History of Revolution are disadvantageous in terms of distance education instead of being told face to face?*
- How are the messages and comments that the instructors received from the students during this process?*
- What are the proposals for the execution of Atatürk Principles and History of Revolution lessons?*

Method

In the study in which the qualitative research method is adopted, the feedback form was used to collect data. Five open-ended questions were asked to the instructors who worked between 2013-2018. Descriptive analysis was used in the analysis of the data.

Findings

With this research, opinions and suggestions of the instructors who have been working at Gazi University Atatürk Principles and Revolution History Department since 2013 have been analyzed. When the data are analyzed, it is reached that this lesson is not effective with the system applied at present. Besides, during the course of the course, face-to-face distance training was developed in the process both teachers' problems and the problems that they faced and reflected to their instructors. These problems are listed as less attendance rate, problems experienced in exams, technical problems, dismissal of the course, problems of foreign nationals or disabled students, and the inability of the instructors to have professional satisfaction have emerged.

Results and Discussion

It is suggested that the current system should be abandoned by going out of the study data, instead of returning to the face-to-face lectures where the conference method or the different teaching methods are used. Lessons can be made that students like archival documentary browsing, historical site visits, document review are active.

It is thought that the course should be given in an environment where the lecturer is interacting with the student in a way that the young people can find a common axis and discuss and explain some values. It is also recommended that programs and programs be re-evaluated on the basis of faculties and colleges to update their content and achievements.